

RAZLAGA PRAVNIH AKTOV

1. Pojem in vrste razlage

2. če želimo pravne akte uporabljati, moramo razumeti njihovo vsebino, pomen in namen. To pa pogosto ni preprosto tako zaradi subjektivnih kot objektivnih razlogov. Pravni predpisi, ki so abstraktne narave, veljajo pa za konkretne posamezne primere, so pogosto nejasni, zato je zelo pomembno vprašanje, kako jih razlagati,
3. predmet razlage so vsi pravni akti, torej splošni in posamični, in tudi pravni red sam oz. njegova temeljna načela, zlasti v primerih pravnih praznin,
4. **avtentična oz. obvezna razlaga** - subjekti razlage pravnih aktov so lahko sami *državni organi* oz. drugi organi, ki sprejemajo pravne akte in se objavi v UL in zavezuje kot splošen akt,
5. **teoretična oz. nezavezujoča razlaga** - najpogosteje razlagajo pravne akte pravni teoretiki oziroma pravni strokovnjaki.

6. Metode razlage

7. metode razlage pravnih aktov so poti (načini), ki privedejo do razumevanja sporočila, ki je vsebovano v pravnih aktih,
8. v glavnem so se oblikovale štiri temeljne in širše sprejete metode razlage prava: jezikovna, logična, sistematična in namenska (funkcionalna, teleološka) metoda, ki se večinoma medsebojno dopolnjujejo.

1. JEZIKOVNA RAZLAGA

1. z jezikovno razlago skušamo dognati pomen besed, izrazov in pojmov, ki so uporabljeni v pravnem aktu oziroma pravnem pravilu,
2. ta metoda zaradi vrste razlogov (neupoštevanje dobesednega pomena nekaterih izrazov, možnost različnega pomena nekaterih besed ter včasih tudi zaradi rabe vsebinsko nepopolno določenih pojmov) sama ne zadošča, da bi zanesljivo ugotovili pravi namen določenega pravnega akta.

2. LOGIČNA RAZLAGA

3. logična razlaga je uporaba zakonov logike na pomen, ki smo ga dobili z jezikovno ali drugo vrsto razlage;
4. v okviru te razlage so se izoblikovala nekatera splošno znana pravila sklepanja:
 1. **1.sklepanje po nasprotnem razlogovanju (*argumentum a contrario*)**;
 1. "vojsko služijo moški", torej ženske ne služijo vojske
 2. **2.sklepanje po podobnosti (*argumentum a simili ad simile*)**,
 2. nasproten miselni proces kot v prvem primeru; v pravni teoriji je ta metoda poimenovana kot pravna oz. zakonska analogija;
 3. **3.sklepanje z manjšega na večje (*argumentum a minori ad maius*)**,
 3. če je nedopustno ravnanje manjšega obsega, velja prepoved tudi za ravnanje večjega obsega
 4. **4.sklepanje z večjega na manjše (*argumentum a maiori ad minus*)**,
 4. če imamo pravico razpolagati z določeno stvarjo, imamo tudi pravico razpolaganja z delom te stvari;
 5. **5.sklepanje o soodvisnosti (*argumentum a coherentia*)**
 5. kadar bi npr. neko pravilo dovoljevalo, drugo pa prepovedovalo določeno vsebino določenega pravnega razmerja, se na temelju predpostavke o notranji povezanosti oz. skladnosti pravnega reda skuša dokazati, da je eno izmed obeh primerjanih pravnih pravil neveljavno.

3.

4.

5.

6. SISTEMATIČNA RAZLAGA

5. če pri razlagi določenega pravnega predpisa upoštevamo njegovo vključenost in povezanost z drugimi sestavinami celotnega pravnega sistema, gre za sistematično razlago

- prava,
6. s to razlago prava skušamo iskati povezavo med posameznimi deli pravnega sistema in ugotoviti vsebino določenega pravnega pravila.
7. **NAMENSKA RAZLAGA**
 7. namenska razlaga kaže na družbeni namen pravnega akta ter hkrati razkriva njegov posebni namen, ki je podrejen splošnemu, skupnemu namenu oziroma ciljem določenega pravnega reda.
 9. OZ vsebuje posebna pravila o razlagi pogodbenih določil (82.č.)
 8. določila pogodbe se uporabljajo tako, kot se glasijo, vendar se pri razlagi spornih določil ni treba držati dobeseidnega pomena uporabljenih izrazov, temveč je treba iskati skupen namen pogodbenikov in določilo razumeti tako, kot ustreza načelom obligacijskega prava, ki so določena v tem zakonu.
 10. **Primer Elmer (1882)**
 11. **DEJANSKO STANJE**
 9. Elmer leta 1882 v N.Y. umori svojega starega očeta, saj ve, da mu je le-ta z oporoko zapustil večje premoženje;
 10. ker se je stari oče ponovno poročil, je Elmer namreč predvideval, da bo stari oče oporoko spremenil,
 11. Elmerjev zločin je bil odkrit, obsojen je bil na daljšo zaporno kazen
 12. **PRAVNO VPRAŠANJE**
 12. **ali je upravičen do dediščine, ki mu jo je z oporoko namenil stari oče?**
 6. newyorški zakon o dedovanju v tistem času ni vseboval nobene izrecne določbe o tem, ali dedič, ki ga je umrli določil v oporoki lahko deduje, čeprav je umoril zapustnika,
 7. zakonite dedinje, ki bi dedovale po umrlem v primeru, da bi Elmer umrl pred starim očetom, so bile Elmerjeve tete, torej hčere Elmerjevega starega očeta, s tožbo sta zahtevali dediščino zase z utemeljitvijo, da je Elmer ubil oporočitelja in zato po zakonu ni upravičen do dediščine
 13. **PRAVNA ARGUMENTACIJA**
 13. **Elmerjev odvetnik** je trdil, da je Elmer upravičen do dediščine, saj oproka ni kršila nobene določbe zakona in je zato veljavna, ker pa je bil Elmer za dediča postavljen v veljavni oporoki, mu dediščina pripada,
 14. **Dworkinova** primerjava interpretacije pravne norme z literarnoteoretično interpretacijo pesmi; za razlago zakonskega določila sodniki potrebujejo pravno teorijo, predvsem kadar tekst ni dovolj jasen in je dvoumen, pa tudi takrat, kadar je z lingvističnega vidika popolnoma jasen,
 15. **sodnik Gray (negativno ločeno mnenje):**
 8. teorija jezikovne (dobesedne oz. akontekstualne) interpretacije,
 9. zakonsko besedilo je potrebno razlagati izven konteksta posameznega primera, v katerem se zakon uporabi,
 10. sodnik presodi, da Elmerju dediščina pripada, saj zakon nima nobene izrecne izjeme za dedovanje morilcev,
 11. oporočitelj mora v trenutku sestave oporoke vedeti, na kakšen način bo obravnavana njegova oporoka po njegovi smrti, ko na njeno izvedbo ne bo imel več nobenega vpliva,
 12. mogoče bi stari oče tudi v primeru, ko bi vedel, da ga bo Elmer umoril želel, da prav on deduje njegovo premoženje, ker je npr. kljub vsemu boljša izbira kot zakoniti dedinji,
 13. bistveno načelo kazenskega prava je, da je storilec kaznivega dejanja za eno dejanje lahko kaznovan le za v **naprej določeno kazen**, odvzem dediščine pa bi bila

dodatna, zakonsko nepredvidena kazen,

16. sodnik Earl (prevladujoča odločitev sodišča):

14. namenska intrerpretacija pravne norme (za razlago je bistven namen, ki ga je imel zakonodajalec, ko je oblikoval pravno pravilo),
15. absurdno bi bilo razmišljanje, da je zakonodajalec, ki je sprejel zakon imel namen, naj bi morilci dedovali, zato pravna norma za ta primer ne more imeti takšnega učinka,
16. zdi se, da zakonodajalec ob sprejemu zakona ni razmišljal o primeru morilcev, v njihovem namenu ni bilo niti to, da naj morilci dedujejo niti to, da naj ne; Z ne sme imeti učinkov, katere bi zakonodajalec zavrnil, če bi o njih v trenutku sprejema zakona razmišljal,
17. pravnega pravila ni mogoče iz zakonskega teksta izluščiti brez upoštevanja zgodovinskih okoliščin in splošnih pravnih načel, pravno pravilo morajo sodniki oblikovati tako, da je le-to čim bližje načelu pravičnosti, ki ga najdemo drugje v pravu, saj:
 6. 1. je razumno pričakovati od zakonodajalca, da pri oblikovanju zakonov spoštuje načelo pravičnosti, razen če jasno ne določi drugače,
 7. 2. ker je pravno pravilo del pravnega sistema, mora biti strukturirano tako, da je ta sistem sam v sebi koherenten; ker pravo na drugih področjih spoštuje načelo, da nihče ne sme profitirati iz svojega protipravnega ravnanja, je tudi zakon o dedovanju potrebno razlagati tako, da morilec ne more pridobiti dediščine na podlagi storjenega k.d.